

JÓ GYAKORLAT LEÍRÁSA

AZ INTÉZMÉNY „JÓ GYAKORLATÁNAK” BEMUTATÁSA

Egyéni fejlesztési terv készítése

A "Jó gyakorlat" célja (folyamatban és eredményben)

Az intézményünkben 2007. szeptember 1- én beindult a Halmozottan Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi- Szakiskolai Programja. A program célja, hogy a jelenleginél nagyobb arányban tanulhassanak eredményesen a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, szakképzésben – szakiskolában - a legszegényebb, gyermekvédelmi ellátásban részesülő fiatalok a legképzetlenebb szülők gyermekei közül.

Ezen program egyik fontos eleme a tanulók egyéni fejlesztése, melynek fontos eszköze az egyéni fejlesztési terv készítése. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók sajátos egyéni háttérrel és előélettel rendelkeznek, amely személyre szabott egyéni fejlesztéssel kompenzálható.

Az egyéni fejlesztési terv „jó gyakorlatunkat” ajánljuk, azon az intézmények számára, akik a későbbiekben a tanulóik egyéni fejlesztésével kívánnak foglalkozni, amennyiben rendelkezésre állnak az intézményben a fejlesztéshez szükséges egyéb feltételek. Az egyéni fejlesztés tevékenysége igen összetett, sokrétű. A kidolgozott "jó gyakorlat", a folyamat leírását, működtetését, az intézményünkben alkalmazott eljárást mutatja be.

A "Jó gyakorlat" megvalósításának alapvető feltételei (helyi meghatározás, terjedelem időben, stb.)

A program bevezetésének és működtetésének alapvető feltétele, hogy milyenek a rendelkezésre álló személyi feltételek, hogy a nevelőtestület támogató-e. A program bevezetése kapcsán fontos mérlegelni, hogy a nevelőtestületen belül kik kapjanak külön megbízatást, illetve várhatóan milyen továbbképzéseken kell részt vennie a pedagógusoknak.

A sikeres adaptációhoz szükséges egy programfelelős, aki vezeti, irányítja, ellenőrzi a programot, rendszergazda, vagy informatikus, mérési értékelési csoportvezető, csoportvezető, pszichológus, fejlesztő pedagógus és/vagy gyógypedagógus, mentálhigiénikus, szaktanárok, pedagógiai asszisztens, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős.

Az is jól látható, hogy ezeket a feladatokat a kötelező óraszámokon belül nem lehet megvalósítani többlet órára van szükség. Nevelőtestületünk esetében átlagosan minden pedagógusnak heti hat órája van.

A jó gyakorlata megvalósítása a tanév egészét átöleli.

A "Jó gyakorlat" által meghatározott innováció (annak meghatározása, hogy az átvevő konkrétan mit kap? (projektterv, témahét leírás, tanterv, modulterv, stb.)

Az átvevő intézmény a tanulók egyéni fejlesztéséhez kap mintát. Kidolgozásra kerül az intézményben a tanulók egyéni fejlesztésének terve eljárásrend formájában, amely tartalmazza; a célokat, felelősöket, a kapcsolódó dokumentumokat, a folyamatleírást és a használat módját.

A "Jó gyakorlat" szakmai, pedagógiai jellemzői

Az egyéni fejlesztési tervek alkalmazásával a tanulók, szülők egyenlő hozzáférést igyekszünk biztosítani a minőségi neveléshez, oktatáshoz.

Az egyéni fejlesztés eredményessége érdekében a tanulók és családi körülményeik minél sokoldalúbb megismerésére törekszünk (családlátogatás).

Folyamatosan nyomon követjük a tanuló teljesítményét, tevékenységét, amelyről visszajelzést adunk a tanulóknak, a szülőknek (szülői értekezlet, személyes, telefonos tájékoztatás, tanulói minősítés).

A szülők bevonása az egyéni fejlesztési terv készítésébe, a tanulóval kapcsolatos fejlesztő tevékenység jóváhagyásának erejéig.

A kompetencia alapú fejlesztés elengedhetetlen eszköze az egyéni képességek feltérképezése, a fejlesztési törekvések kiértékelése, sőt a fejlesztésben résztvevők bevonása az értékelés továbbfejlesztés folyamatába. Ez lehetővé teszi, hogy a fejlesztés számára minél inkább felhasználható, a fejlesztésben résztvevők számára érthető visszajelzéseket biztosítsunk.

Az egyéni fejlesztési terv készítését minden esetben komplex felmérés, helyzetfelmérés előzi meg. A bemeneti mérések egy része a tantárgyi mérésekből áll, amelyet az iskola végez. Ezek a mérések a tantárgyi felzárkóztatás alapját képezik, majd a tanulmányi előmeneteltől függően kerülnek módosításra negyedévenként, illetve szükség szerint.

A mérések másik részét képezik a programba belépő tanulók komplex helyzetének mérése központi, standardizált mérőeszközök segítségével évfolyamonként (tanulási stílus, tanulási motiváció, műveleti sebesség, matematika logika, szövegértés, iskolai motiváció, szociális kompetencia).

Ezeket túl megvásárolt szoftverek segítségével önismereti és szociometriai mérést végzünk.

A mérések eredményei alapján a fejlesztéshez szükséges javaslatok kidolgozásra kerülnek. A foglalkoztatás megkezdése előtt, a felmérést követően, pontos egyéni fejlesztési-, és foglalkoztatási tervet kell készíteni, melynek tartalmaznia kell az egyén gyengeségeit és erősségeit, a differenciálás lehetőségeit, a fejlesztés várható rövid-, közép- és hosszú távú eredményeit, a fejlesztés időtartamát, a fejlesztésben részt vevő segítő szakemberek összehangolt, előre tervezett tevékenységét, a felülvizsgálat módját, időpontját. Továbbá tartalmaznia kell a fejlesztés irányát, lépéseit, módszereit, a foglalkoztatás formáját és körülményeit.

A "Jó gyakorlat" működésének leírása (know-how)

- Egyéni fejlesztési terv eljárásrendjének felülvizsgálata.
- Fejlesztő foglalkozások tematikáinak elkészítése.
- Egyéni tanulói szerződés szeptemberben.
- Tanév eleji mérések (tantárgyi, OFI központi, szociometria, önismereti, pályaorientációs, IQ).
- Fejlesztési terv készítése az adott területen.
- A fejlesztési terv alapján tanulói hetirend készítése.
- Egyéni fejlesztési terv kialakítása a szakiskolával közösen.
- A fejlesztési terv megbeszélése a tanulóval októberben.
- A szülő tájékoztatása szülői értekezlet keretében megtekinthetőség biztosítása.

- Egyéni fejlesztési terv működtetése a szakiskolával közösen, szükség esetén korrekciója havonta.
- Egyéni fejlesztési terv értékelése tanév végén.

Az újszerűség rövid bemutatása

2007 előtt intézményünkben nem alkalmaztunk egyéni fejlesztési tervet. Az AJKSZP bevezetésével párhuzamosan történt annak kidolgozása, bevezetése kollégiumunkban. A kidolgozott egyéni fejlesztési terv intézményünkben jelenleg is működik.

A célcsoport bemutatása (korosztály, speciális célcsoport)

Az intézményünkben az Arany János Kollégiumi – Szakiskolai programban részt vevő tanulók körében alkalmazzuk. Valamennyi tanuló halmozottan hátrányos helyzetű. Számukra szükséges, hogy tervszerű fejlesztést folytassunk a projekt céljainak elérése érdekében. Ez a fejlesztési terv bármilyen összetételű csoportban alkalmazható.

A „Jó gyakorlat” és a referenciaterület kapcsolata

Mint befogadó pedagógiai gyakorlat integrációs pedagógiai program alkalmazásában mintaadó intézmény, referenciahelyként az egyéni fejlesztési tervek alkalmazásával a tanulók, szülők egyenlő hozzáférését igyekszünk biztosítani a minőségi neveléshez, oktatáshoz.

Az egyéni fejlesztés eredményessége érdekében a tanulók és családi körülményeik minél sokoldalúbb megismerésére törekszünk (családlátogatás).

Folyamatosan nyomon követjük a tanuló teljesítményét, tevékenységét, amelyről visszajelzést adunk a tanulóknak, a szülőknek (szülői értekezlet, személyes, telefonos tájékoztatás, tanulói minősítés).

A szülők bevonása az egyéni fejlesztési terv készítésébe, a tanulóval kapcsolatos fejlesztő tevékenység jóváhagyásának erejéig.

A kompetencia alapú nevelési, oktatási programot átfogóan, mintaadóan alkalmazó intézmény, referenciahelyként, a kompetencia alapú fejlesztés elengedhetetlen eszköze az egyéni képességek feltérképezése, a fejlesztési törekvések kiértékelése, sőt a fejlesztésben résztvevők bevonása az értékelés továbbfejlesztés folyamatába. Ez lehetővé teszi, hogy a fejlesztés számára minél inkább felhasználható, a fejlesztésben résztvevők számára érthető visszajelzéseket biztosítsunk.

Az egyéni fejlesztési terv készítését minden esetben komplex felmérés, helyzetfelmérés előzi meg. A bemeneti mérések egy része a tantárgyi mérésekből áll, amelyet az iskola végez. Ezek a mérések a tantárgyi felzárkóztatás alapját képezik, majd a tanulmányi előmeneteltől függően kerülnek módosításra negyedévenként, illetve szükség szerint.

A mérések másik részét képezik a programba belépő tanulók komplex helyzetének mérése központi, standardizált mérőeszközök segítségével évfolyamonként (tanulási stílus, tanulási motiváció, művelési sebesség, matematika logika, szövegértés, iskolai motiváció, szociális kompetencia).

Ezeken túl megvásárolt szoftverek segítségével önismereti és szociometriai mérést végzünk.

A mérések eredményei alapján a fejlesztéshez szükséges javaslatok kidolgozásra kerülnek. A foglalkoztatás megkezdése előtt, a felmérést követően, pontos egyéni fejlesztési-, és

foglalkoztatási tervet kell készíteni, melynek tartalmaznia kell az egyén gyengeségeit és erősségeit, a differenciálás lehetőségeit, a fejlesztés várható rövid-, közép- és hosszú távú eredményeit, a fejlesztés időtartamát, a fejlesztésben részt vevő segítő szakemberek összehangolt, előre tervezett tevékenységét, a felülvizsgálat módját, időpontját. Továbbá tartalmaznia kell a fejlesztés irányát, lépéseit, módszereit, a foglalkoztatás formáját és körülményeit.

A „Jó gyakorlat” eredményeinek bemutatása

Az egyéni felfejlesztési terv készítésének hatása és eredményei tanulóink tanulmányi előmenetelében mérhető le a legjobban. 9- 10. évfolyamon jól érzékelhető a javítás a fejlesztési munkának köszönhetően. Közösségé formálódnak, segítenek egymásnak nemcsak a tanulmányi munkában.

Az egyéni fejlesztés eredményessége a visszamérési eredmények a tanulói, szülői visszajelzések alapján elmondható, hogy általában pozitív. A pedagógiai munka eredményessége csak évek múltán jelentkezik. A programban már három éve résztvevő tanulóknál azonban már láthatók a pozitív irányú változások, a szemléletükben, a programhoz való viszonyukban és hozzáállásukban. Az iskolai eredményesség mellett a nevelési feladatok, a szocializációs folyamat állandó segítése és támogatása a legfontosabb feladatunk.

Az egyéni fejlesztési tervek készítése a pedagógus közösségtől innovatív munkát követeltek meg, együtt dolgozni tudást. A folyamatos fejlődés egyik alappillére volt az egyéni fejlesztési terv készítéséhez segítséget nyújtó tréning és az azóta folyamatos önképzés, mely a hatékonyabb munkát segíti.

A „Jó gyakorlat” továbbfejlesztésének lehetőségei

A továbbfejlesztés egyik lehetősége az egyéni fejlesztési terv intézményi szintű alkalmazása, a mérési, fejlesztési területek bővítése, valamint a tervezésben, megvalósításban a tanulói szülői érdekltség fokozása.

2.3 Jó gyakorlathoz tartozó produktumok

Az egyéni fejlesztési terv kidolgozására munkacsoportot hoztunk létre. A megvalósításban a tantestület valamennyi tagja részt vett. Kidolgozásra került az egyéni fejlesztés eljárásrendje, biztosítottuk a szükséges mérőeszközök rendelkezésre állását, amely beépült az intézmény minőségirányítási programjába, mérési tervébe.

2.3.1 Forгатókönyv, prezentáció

A jó gyakorlat átadásának forгатókönyve:

- Előkészítő szakasz: kapcsolatfelvétel, mentorálási terv ismertetése, elfogadása, szerződéskötés
- Megvalósítás, adaptáció: intézménylátogatás az átadó intézményben, a jó gyakorlat bemutatása, a dokumentumokba való betekintés
- Megvalósítás, projektterv készítése: Intézményi helyzetelemzés készítése, team létrehozása, felelősök, feladatkörök meghatározása, az adott intézmény egyéni fejlesztés eljárásrend tervezetének kidolgozása.
- Visszacsatolás (elégedettség mérés, mentori jelentés), kiterjesztés (a jó gyakorlat megvalósításának ütemezése)

2.3.2 A tervezési-szervezési folyamat lépései

A tantestület minden tagja részt vett a megvalósításban, kapott külön megbízatást. A programhoz kötődő, minden érintett pedagógus munkaköri leírását kiegészítettük azokkal a feladatokkal, elvárásokkal, amelyeket megfogalmaztunk és elosztottunk a munkavégzés során.

A program bevezetésének első évében valamennyi kolléga részvételével intézményünkben továbbképzésen vettünk részt a hatékony tanulói megismerés címmel. Itt kaptuk meg azokat az elméleti és gyakorlati ismereteket, amelyeket később az egyéni fejlesztési terv készítése során alkalmaztunk. Az egyéni fejlesztési terv kidolgozására egy munkacsoportot hoztunk létre. Kidolgozásra került az egyéni fejlesztési terv eljárásrendje, dokumentációja.

A munka menete a következők szerint működött:

- a családlátogatás tapasztalatainak összegzése (patronáló tanár, csoportvezető)
- a mérések összegzése (mérési csoport)
- egyéb a tanulóról szóló fontos információk (patronáló tanár, csoportvezető)
- fejlesztési területek meghatározása (fejlesztést végző)
- az egyéni fejlesztési terv rögzítése (csoportvezető)
- szülővel és a tanulóval a fejlesztési terv ismertetése (csoportvezető)

Várható feladatok:

- A nehézségek feltárásai
- A tanulási stílusok és szokások feltárása
- Jó tanulási módszer megtalálása
- Ki fogja elvégezni a fejlesztéseket, milyen gyakran és hol?
- Ösztönző célok a tanulók előtt
- Folyamatos a korrekció: miért nem sikerült elérni a kitűzött célt, vagy ha sikerült, akkor a gyermek képességeit megfelelően igénybe vette-e.
- Gondoljuk végig, hogy vannak-e megvalósítható alternatívák, más lehetőségek
- Együttműködés az iskolával

Kapcsolódó feladatgyűjtemények, foglalkozási tervek, médiaelemek stb.

- Fejlesztő foglalkozások tematikái
- Mérések- értékelések
- Mulasztási és haladási napló
- Nevelői feljegyzések, emlékeztetők
- Beszámolók, jelenléti ívek
- Fejlesztési dosszié
- Egyéni fejlesztési terv, amely a fejlesztési dosszié része

Visszacsatolás eszközei (a „jó gyakorlat” ellenőrzési, mérési eszközei)

• **Partneri elégedettségmérő eszközök**

A „Jó gyakorlat” átadásának elégedettség mérése a partnerek körében.

- hospitálás során
- szakmai programokkal való elégedettség
- résztvevők elégedettsége
- klíma vizsgálat

• **Teljesítménymérő, értékelő lapok**

- Átadó intézmény tevékenységének értékelése
- Mentor tevékenységének értékelése kérdőív
- Eredményesség

A „Jó gyakorlat” átadása, kapcsolódó szolgáltatások

Az átadás folyamata egy előkészítő szakasszal kezdődik, amely része a piackutatás és a kapcsolatfelvétel. A megegyezést követően kerül sor a hospitálásra, ahol megtörténik a szerződéskötés, az intézmény és a „Jó gyakorlat” bemutatása. A mentor szervezésével, irányításával zajlik az adaptáció folyamata (intézménylátogatás, hospitálás, szakmai dokumentumok átadása, záró értékelés), amely eredményeként létrejön az adott intézmény felvételi projekt terve.

A „Jó gyakorlat” meghirdetése, piackutatás

A „Jó gyakorlat” meghirdetése az Oktatási Hivatal honlapján, intézmény honlapon, referencia intézményi hálózaton keresztül, Kollégiumi Szakmai Érdekvédelmi Szövetségen keresztül (Kollégium című újság). Piackutatás a kollégiumok körében (körlevél, telefonos megkeresés), illetve más középfokú intézményekben is.

Intézménylátogatás, hospitálás, visszacsatoló megbeszélés

Az intézmény és „Jó gyakorlat” bemutatása; intézmény bejárása, prezentáció.

A „Jó gyakorlat” szakmai produktumainak átadása, konzultáció

Egyéni dosszié tartalma

- Tanuló adatai
- Iskolai adatok
- Iskolai órarend és heti foglalkozási rend
- Egyéni fejlesztési terv
- Szöveges értékelés, iskolai és a kollégiumi munkáról félévkor és évvégén
- Karrierterv
- Kapcsolattartás (szülő, osztályfőnök/mentor, szaktanár, gyakorlatvezető, patrónus)

Az egyéni fejlesztési terv tartalmi elemei

- Kompetencia területek megnevezése
- Fejlesztési terület/foglalkozások megnevezése

Fejlesztés tervezése: mérési eredmények, fejlesztési feladatok, fejlesztési célok, fejlesztés intervalluma, fejlesztés ideje, fejlesztést végző pedagógus, felelős, értékelés, eredmény.

Az adaptációs folyamat támogatása, mentorálás

A mentor az adaptáció során folyamatosan kapcsolatot tart (telefon, személyes találkozó, hospitálás) az intézménnyel és segíti a „Jó gyakorlat” átvételét.

Záró értékelés az adaptációs folyamat befejezése után

Mentori jelentés (visszacsatolás) az adaptációs folyamat eredményeiről.